

«ՊԱՏՄԱ-ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ»-Ի 1964 Թ. ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐՆԵՐԻ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

№ 1

ՀՈԳՎԱԾՆԵՐ ԵՎ ՀԱՂՈՐԳՈՒՄՆԵՐ.—Ն. Ֆ. Բել-իկով (Մոսկվա)—Անմահ Կորզարը Կ. Գ. Ղաֆաղարյան—Թորոս Թորամանյան, Թ. Խ. Հակոբյան—Երևան քաղաքի տնտեսական կյանքի պատմությունից, Յա. Ի. Խաչիկյան—Կոմիտասի դեղագիտական հայացքները, Գ. Խ. Ստեփանյան—Հակոբ Պարոնյանի «Թատրոն» երգիծաթերթը, Դ. Կյուլբենկյան (Ֆրանսիա)—Մեկնաբանություն «Սանասար և Բաղդասար» դուցազնեբեգության ի լույս սյուժեի և հայ բարբառի, Ա. Դ. Գալստյան—Հայ-մոնղոլական առաջին բանակցությունները, Ս. Մ. Կրկյաշուրյան—Սինոյկիսմուսը հելլենիստական Փոքր Ասիայում և Հայաստանում, Գ. Հ. Միֆայելյան—Ուելի-քուխի երկրի կենտրոնական կիկլոպյան ամրոցը, Գ. Բ. Ղաբիրջանյան—Ստեփան Շահումյանը լճիգրացիայում (ռուսերեն), Ծ. Հ. Անանյան—Գրիգորիոսյուլ քաղաքի հիմնադրումը (ռուսերեն), ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Գ. Զաֆարյան—Եղիշե Զարենցի անտիպ նամակներից, Ս. Գ. Ամիրյան—Հովհաննես Հովհաննիսյանի երեք նամակը Պավլո Տիշինային (ռուսերեն), Հ. Ն. Խաչատրյան—Արխիվային նոր նյութեր XVIII դարի հայկական էսկադրոնի մասին, ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ.—Ն. Աղալյան—Եղիշե Զարենց, Երկերի ժողովածու, հատ. I, Ա. Մարգարյան—Է. Գ. Թորամանյան, Հայ նոր գրական լեզվի հոլովական ձևերի պատմական զարգացման ակնարկներ, Զ. Գալստյան—Մանկուկի, Արևելքը լեհական գեղարվեստական մշակույթի մեջ, Հ. Մեֆերյան—„Studia et Acta Orientalia“, Կ. Խուդավերդյան—Ա. Խ. Շահինյան, Ուրվագծեր անդրկովկասյան ժողովուրդների կուլտուրական համագործակցության պատմության (ռուսերեն), ՆԱՄԱԿՆԵՐ, ՆԿԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.—Զ. Ստեյնբեկի նամակը հայ գրողներին, Հ. Ղազարյան—Շիրվանզադեն սովետական տարիներին, Մ. Բարլոյան—Գրական քննադատությունը «Անի» ամսագրում, Ֆ. Պողոսյան—Դատավարությունն ըստ Աստրախանի հայոց Դատաստանագրքի, Վ. Բդոյան—Շարացան սիստեմը Վանա լճի ավազանում, Ն. Տեր-Մինասյան—«Զգոն» կոչված գրքի հեղինակի հարցը, Ժ. Խաչատրյան—Երկանքի առաջացումը ըստ Գառնիի պեղումներից հայտնաբերված նյութերի, Պ. Մեսրոպյան—Անգլերենի որակական ածականների հոմանիշների հատկանիշի ինտենսիվությունը (ռուսերեն), ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ.—Հորելյանական տարեթվեր, Ռ. Իշխանյան—Ռուսական տպագրության 400-ամյակը, Մ. Ղազարյան—Միքելանջելոյի մահվան 400-ամյակը, Մ. Պետրոսյան—Ստ. Աղաջանյանի ծննդյան 100-ամյակը, Բ. Առաքելյան—Հնագիտական պեղումները Հայաստանում 1963 թվականին, Լ. Խաչերյան—Հին և միջնադարյան իմաստասիրական երկերի ռուսերեն թարգմանությունը Սովետական Հայաստանում, ՍՓՅՈՒԹԱՀԱՅ ԿՅԱՆՔ.—Վ. Սմբատյան—Սայաթ-Նովայի ծննդյան 250-ամյակի տոնակատարությունը Սփյուռքում, Վ. Նույանյան—Մշակութային կյանքը Սփյուռքում (հուլիս-դեկտեմբեր 1963 թ.), ԼՐԱՏՈՒ.—Հ. Մանուկյան—Գիտական սեսիա, նվիրված ռուսական տպագրության 400-ամյակին, Ա. Դ.—Տարաս Շեչենկոյի ծննդյան 150-ամյակը, Բ. Թումանյան—Գիտական սեսիա, նվիրված Գալիլեո Գալիլեյի ծննդյան 400-ամյակին

№ 2

ՀՈԳՎԱԾՆԵՐ ԵՎ ՀԱՂՈՐԳՈՒՄՆԵՐ.—Մ. Մ. Մկրյան—Հակոբ Պարոնյան, Դ. Խ. Հովսեփյան—Ժողովրդական բանաստեղծուհի, Հ. Ն. Թումանյան—Հայաստանի բնակչության վերարտադրությունը, Հ. Գ. Ասլանյան—Բուրժուական պատմափիլիսոփայության սնանկացումը, Վ. Ն. Հայրապետյան—Փորձառական-հնչյունաբանական մեթոդների կիրառումը հայերենում, Արշակ Ալպոյանյան—Զմյուռնիո տպարանները, Հ. Ս. Սահակյան—Միջնադարյան հայ տաղերգության սովանդները և Սայաթ-Նովան, Վ. Ա. Միֆայելյան—Կաֆա քաղաքի անկման հարցի շուրջը, Պ. Մ. Խաչատրյան—Հովհաննես Թլկուրանցու «Տաղ քաջի Լիպարտին» պատմական ողբը, Ա. Ն. Տեր-Ղևոնդյան—«Հայոց իշխան»-ը արարական տիրապետության ժամանակաշրջանում, Խ. Ս. Գանիելյան—Մալաթիայի բարբառի հոլովումն ու խոնարհումը, Գ. Ա. Տերցյան—Ուրարտական քաղաքակրթությունը և արեմենյան իրանը, Վ. Ն. Խաչատրյան—Հեթիթական KUB, XXIX, № 7 արձանագրությունը (ռուսերեն), ԲԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Ս. Մարգարյան—Հարակատարն ու անցյալի հարակատարը բայական ժամանակներ են, Է. Ա. Պիվազյան—Միսիթար Դուշի «Դատաստանագրքի» խմբագրությունների մասին, Ո. Խ. Մետցականյան—Բաղավանի տաճարի շինարարական արձանագրության վերծանման հարցի շուրջը

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ.—Ա. Ա. Ասատրյան—Հաղարոս Աղայանի անտիպ նամակներից, Ա. Դ. Արսուհամյան—Վազեռագրեր Անդրկովկասի ժողովուրդների՝ թուրք զավթիչների դեմ մղած պայքարի վերաբերյալ XVIII դարի առաջին թուրքում (ռուսերեն), Վ. Կ. Ոսկանյան, Վ. Ա. Դիլույան—Ռուսաստանի քաղաքականությունը Անդրկովկասում XVIII դարի 20-ական թվականների (նոր վազեռագրեր), ԴՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ.—Հ. Մանուկյան—Ս. Մ. Սարյան, Սովետահայ գրականություն (1941—1960), Ռ. Սահակյան—Ժամանակակից Թուրքիայի պրոբլեմները, Պ. Մուրադյան—Մայիս Ավդալբեդյան, Գրիգորիս Աղթամարցի. ուսումնասիրություն, քննական քննադատ և ծանոթագրություններ, Հ. Օհանյան—Հ. Գ. Խաչերյան, Գրչության արվեստի լեզվական-քերականական տեսությունը միջնադարյան Հայաստանում, ՆԱՄԱԿՆԵՐ, ՆԿԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.—Ա. Բաղդասարյան—Դ. Դեմիրճյանի «Վարդանանք»-ի ձեռագրերը, Ռ. Հովհաննիսյան—Կարինի «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության պատմությունից, Վ. Խաչատրյան—Տասնութերորդ դարի Ասարախանի հայերի մշակութային կյանքի պատմությունից, Բ. Արզումանյան—Պատմա-քանասիրական ճշգրտումներ, Ա. Պատրիկ—Խճանկարային արվեստը հայերի մոտ և Դվինում հայտնաբերված խճանկար հատակը, Խ. Մուշեղյան—Արտավազ 11-ի շորերդրամյանը, Լ. Բաբսեղյան—Դիտողություններ ARMANI, ARME և URME երկրների մասին, Հ. Մարգարյան—Անձնանունների հարաբերակցությունը ժամանակակից ռուսերենում (ռուսերեն), ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ.—Հորեյ անական տարեթիվ, Հ. Օհանյան—Նշանավոր իրադարձություն ադրբեջանական ժողովրդի պատմության մեջ, Խ. Լեոնյան—Շեքսպիրի ծննդյան 400-ամյակը, Հ. Մեհերյան—Հայագիտական հրատարակություններ, Ն. Վաղի (Լվով)—Լվովի հայկական գաղութի ակտային գրքերը (ռուսերեն), ԼՐԱՏՈՒ.—Հ. Ավետիսյան—Հայկական ՄՍԽ գիտությունների ակադեմիայի ընդհանուր ժողով, Հ. Ամալյան—Հորեյանական նստաշրջան՝ նվիրված Մխիթար Գոշի մահվան 750-ամյակին, Ա. Համբարյան—Վաստակավոր պատմաբանը, Ս. Իսկուրովադյան—Մեծարման երեկո:

№ 3

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ ԵՎ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ.—Վ. Գ. Օսիպյան—Սովետական և դոգմատիզմի լեռնային քննադատություն, Գ. Գ. Իսահակյան—Կապիտալ ներդրումները Սովետական Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության մեջ, Կ. Վ. Մելիք-Փաշայան—Երվանդ Հայայան, Ս. Ա. Սողոմոնյան—Սովետահայ ականավոր քանաստեղծը, Ս. Գ. Արեշյան—Տարաս Շեքենկոն հայուկրահայնական մշակութային հարաբերություններում, Հ. Գ. Վարդանյան—Արևմտահայերի սոցիալական և ազգային ճնշման ուժեղացումը Բեռլինի կոնգրեսից հետո, Ս. Տ. Մելիք-Բախչյան—Դիտողություններ արարների՝ Հայաստան կատարած առաջին աղջկանքների մասին, Ա. Ն. Մուրադյան—Հունարան դպրոցի ժամանակագրության հարցի շուրջը, Իմե Նանու (Բուխարեստ)—Ռումինա-հայկական գեղարվեստական կապերի պատմությունից (ռուսերեն), Ա. Գ. Փերիխանյան (Լենինգրադ)—Գառնիի արամեական արձանագրությունը (ռուսերեն), Ի. Ա. ՆԱՎԵՃԵՐ ԵՎ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ.—Վ. Գ. Առաքելյան—Հայ գրական լեզվի և բարբառների փոխհարաբերության հարցի շուրջը, ԴՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ.—Գ. Նանլամյան—Նյութեր հայ պարբերական մամուլի պատմության համար, Մ. Ասատրյան—Ի. Լ. Գարեգինյան, Շաղկապները ժամանակակից հայերենում, Ա. Գալստյան—Վ. Հ. Ռյուտ-Քոլենբերգ, Ռուրիկյաններ, Հեթումյաններ և Լուսինյաններ, Ի. Մեղրեկիձե (Թբիլիսի)—Կ. Յուզբաշյուն, Ակադեմիկոս Հովսեփ Արզարի Օրբելի (ռուսերեն), ՆԱՄԱԿՆԵՐ, ՆԿԱՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.—Վ. Պարսամյան—Պատմա-քանասիրական հանդես-ի խմբագրությանը, Հ. Խաչատրյան—Վ. Պարսամյանի էմալի սոթի, Ա. Հովհաննիսյան—Կարծիք «ՀՀՀՀՀՀ»-ի մասնակցությունը Դավիթ-Քեկի ապստամբությանը՝ վազեռագրերի ժողովածուի մասին, Խմբագրության կողմից, Է. Ջրբալյան—Քանասիրական ճշտումներ, Ռ. Նանլամյան—Մի կարևոր փաստի վերականգնում, Ա. Մնացականյան—Մի հազվագյուտ հին երգարանի մասին, Հ. Ամալյան—Մատենադարանի ձեռագիր բառարանները, Լ. Կարապետյան—Հայաստանի գունագիր խեցեղենի ձևերը և զարդանախշերը, Է. Խանզադյան—Շրեշ-բուրի և Քյուլ-թափայի խեցեղենն ու նրա արվեստը, Ս. Գոգինյան—Հայաստանի հին երկաթաձուլության պատմության հարցի շուրջը (ռուսերեն), ԻՆՖՈՐՄԱՑԻԱ.—Ա. Նալիկյան—Քանավեճ, նվիրված ժողովրդական քանահյուսության պատմականության պրոբլեմներին, Ա. Հաբուրյունյան—Հայկական ՄՍԽ պետական կենտրոնական արխիվները, Հ. Մեհերյան—Հայագիտական հրատարակություններ, Ս. ՖՈՐՈՒՔԱԶԱՅ ԿՅԱՆՔ.—Վ. Երկանյան—Մշակութային կյանքը Սփյուռքում (1964 թ. հունվար-հունիս), ԼՐԱՏՈՒ.—Բ. Ա.—Մարդարանական և ազգագրական գիտությունների միջազգային VII կոնգրեսը, Կ. Սուրենյան—Դիտական նստաշրջան՝ նվիրված Առաջին ինտերնացիոնալի 100-ամյակին:

СОДЕРЖАНИЕ ПРЕДЫДУЩИХ НОМЕРОВ «ИСТОРИКО- ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО ЖУРНАЛА» ЗА 1964 г.

№ 1

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ — Н. Ф. Бельчиков (Москва) — Бессмертный кобзарь. К. Г. Кафадарян — Торос Тораманян. Т. Х. Акопян — Из истории экономической жизни города Еревана. Я. И. Хачикян — Об эстетических взглядах Комитаса. Г. Х. Степанян — Сатирическая газета Акопа Пароняна «Татрон». Г. Кюльбенкян (Франция) — Толкование эпоса «Санасар и Багдасар» в свете сумеро-армянского диалекта. А. Г. Галстян — Первый этап армяно-монгольских переговоров. С. М. Кркашарян — Синонизм в эллинистической Малой Азии и Армении. Г. А. Микаелян — Центральная циклопическая крепость страны Уеликухи. Г. Б. Гарибджанян — С. Г. Шаумян в эмиграции (на русском языке). Ж. А. Ананян — Основание города Григорнополя (на русском языке). ПУБЛИКАЦИИ — А. Г. Закарян — Из неопубликованных писем Егише Чаренца. С. Г. Амирян — Три письма Иоаннеса Иоаннисяна Павло Тычине (на русском языке). А. Н. Хачатрян — Новые архивные материалы об армянском эскадроне XVIII века. РЕЦЕНЗИИ — Н. Адалян — Егише Чаренц, Собрание сочинений, т. I. А. Маркарян — Э. Г. Туманян, Очерки исторического развития падежных форм новоармянского языка. Дж. Галстян — Т. Маньковский, Восток в польской художественной культуре. А. Мекерян — „Studia et Acta Orientalia“. К. Худавердян — А. Х. Шагинян, Очерки истории культурного сотрудничества народов Закавказья (на русском языке). ПИСЬМА, ЗАМЕТКИ — Письмо Дж. Стейнбека армянским писателям. О. Казарян, Ширванзаде в советские годы. М. Бабоян — Литературная критика в журнале «Ани». Ф. Погосян — Судопроизводство по Судебнику астраханских армян. В. Бдоян — Система рядового посева в бассейне озера Ван. Е. Тер-Микясян — К вопросу об авторе книги «Զգոն». Ж. Хачатрян — Происхождение ручного жернова по материалам раскопок в Гарни. П. Месропян — Интенсивность признака синонимов качественных прилагательных английского языка (на русском языке). ИНФОРМАЦИЯ — Юбилейные даты — Р. Ишханян, 400-летие русской печатной книги; М. Казарян, 400-летие со дня смерти Микеланджело; М. Петросян, 100-летие со дня рождения Ст. Агаджаняна. Б. Аракелян — Археологические раскопки в Армении в 1963 году. Л. Хачерян — Переводы на русский язык древних и средневековых философских сочинений в Советской Армении. ЖИЗНЬ ЗАРУБЕЖНЫХ АРМЯН — В. Смбатян — Празднование 250-летия Саят-Новы в зарубежных армянских колониях. В. Ерканиян — Культурная жизнь зарубежных армян (июль — декабрь 1963 г.). ХРОНИКА — А. Манукян — Научная сессия, посвященная 400-летию русского книгопечатания. А. Г. — 150-летие со дня рождения Тараса Шевченко. Б. Туманян — Научная сессия, посвященная 400-летию со дня рождения Галилео Галилея.

№ 2

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ — М. М. Мкрян — Акоп Паронян. Г. Е. Овсепян — Народный поэт. О. Е. Туманян — Воспроизводство населения Армении. Г. Г. Асланян — Банкротство буржуазной философии и истории. В. Н. Айрапетян — Методика экспериментально-фонетических исследований в армянском языке. Аршак Алпояджян — Типография Измира. А. С. Саакян — Наследие средневековой армянской поэзии и Саят-Новы. В. А. Микаелян — К вопросу о падении города Кафы. П. М. Хачатрян — «Песнь о храбреце Липарите» Ованеса Тылкуранци. А. Н. Тер-Гевондян — «Ишхан Армении» в эпоху арабского владычества. Т. С. Даниелян — Склонение и спряжение в малатийском диалекте. Г. А. Тиранян — Урартская цивилизация и ахеменидский Иран. В. Н. Хачатрян — Хеттская надпись KUB, XXIX, № 7 (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ — А. С. Маркарян — Формы «հարիզիտիտի» и «հիւրիւի հարիզիտի» — глагольные времена. Э. А. Пивазян — О редакциях «Судебника» Мхитара Гоша. С. Х. Мнанаканян —

К вопросу о расшифровке строительной надписи Багаванского храма. ПУБЛИКАЦИИ — А. А. Асатрян — Из неопубликованных писем Газароса Агаяна. А. Г. Абрамян — Документы из истории совместной борьбы народов Закавказья против турецких агрессоров в первой четверти XVIII века (на русском языке). В. К. Восканян, В. А. Дилоян — Политика России в Закавказье в 20-х годах XVIII столетия (новые документы). РЕЦЕНЗИИ — А. Манукян — С. М. Сарьян, Советская армянская литература (1941—1960) Р. Саакян — Проблемы современной Турции. П. Мурадян — Манс Авдалбегян, Григорис Ахтамарци, Исследование, критические тексты и примечания. А. Оганян — Л. Г. Хачерян, Языково-грамматическая теория «искусства письма» в средневековой Армении ПИСЬМА, ЗАМЕТКИ — А. Багдасарян — Рукописи «Вартананка» Д. Демирчяна Р. Оганесян — Из истории Каринской организации «Защитник Родины». В. Хачатрян — Из истории культурной жизни астраханских армян в XVIII веке. Г. Абгарян — Историко-филологические уточнения. А. Патрик — Искусство мозаики у армян и мозаичный пол, открытый в Двине. Х. Мушегян — Тетрадрахма Артавазда. П. Л. Барсегян — Заметки о странах ARMANI, ARME и URME. Р. Маркарян — О соотносительности в названиях лиц в современном русском языке (на русском языке). ИНФОРМАЦИИ — Юбилейные даты: Г. Оганян, Знаменательное событие в истории азербайджанского народа Х. Левонян, 400-летие со дня рождения Шекспира. А. Мекерян — Арменоведческие издания. Н. Врядий (Львов) — Актовые книги Львовской армянской колонии (на русском языке). ХРОНИКА — Г. Аветисян — Общее собрание Академии наук Армянской ССР А. Амалян — Юбилейная сессия, посвященная 750-летию со дня смерти Мхитара Гоша А. Амбарян — Заслуженный историк. С. Гюльбудагян — Юбилейный вечер.

№ 3

СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ — В. Г. Осипян — Ленинская критика софистики и догматизма. Г. Д. Исаакян — Капитальные вложения в народное хозяйство Советской Армении. К. В. Мелик-Пашаян — Ерванд Лалаянц. С. А. Согомонян — Выдающийся поэт С. Г. Арешян — Тарас Шевченко в армяно-украинских культурных отношениях. А. Г. Вардамян — Усиление социального и политического гнета западных армян после Берлинского конгресса. Т. М. Мелик-Бахсян — Замечания о первых походах арабов в Армению. А. Н. Мурадян — К вопросу о хронологии грекофильской школы. Ион Наум (Бухарест) — Из истории румыно-армянских художественных связей. А. Г. Периханян (Ленинград) — Арамейская надпись из Гарни (на русском языке). ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ — В. Д. Аракелян — К вопросу о взаимоотношениях армянского художественного языка и диалектов. РЕЦЕНЗИИ — Д. Шахламян — Материалы для истории армянской периодической печати. М. Асатрян — Г. Л. Гарегинян, Союзы современного армянского языка. А. Галстян — В. Рют-Колленберг, Рубениды, Гетумиды и Лусиняны. И. Мегрелидзе (Тбилиси) — К. Юзбашян, Академик Иосиф Абгарович Орбели (на русском языке). ПИСЬМА, ЗАМЕТКИ — В. Парсамян — В редакцию «Историко-филологического журнала». А. Хачатрян — По поводу письма В. Парсамяна. Ашот Иоаннисян — О сборнике документов «Участие польских армян в восстании Давид-Бека». От редакции. Э. Джрбашян — Филологические уточнения. Р. Нанумян — Восстановление одного важного факта. А. Мнацаканян — Об одном редком старинном песеннике Г. Амалян — Рукописные словари Матенадарана. Л. Карапетян, Формы и орнаментация расписной керамики Армении. Э. Ханзатян — Керамика Шреш-блур и Кюль-тапы и ее искусство. С. Гогинян — К истории древней металлургии железа в Армении (на русском языке). ИНФОРМАЦИЯ — А. Назинян — Дискуссия, посвященная проблемам историчности фольклора. А. Арутюнян — Государственные центральные архивы Армянской ССР. А. Мекерян — Арменоведческие издания. ЖИЗНЬ ЗАРУБЕЖНЫХ АРМЯН — В. Еркянян — Культурная жизнь зарубежных армян (январь-июнь 1964 г.) ХРОНИКА — Б. А. VII международный антропологический и этнографический конгресс. К. Суренян — Научная сессия, посвященная 100-летию Первого Интернационала